

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kul-monostorturca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasáboz garmond sorát 1-ször 7 kr, 2-ször 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. béklyedj.

Hirdetéseket felvételnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haagenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkeik sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délel.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

A magyar alkotmányt helyreállító legfelsőbb királyi leirat.

Mi Első FERENCZ JÓZSEF Isten kegyelméből ausztriai császár, Magyar, Cseh, Halics- és Lodomer-országok apostoli, egy Illiria stb. királya, Ausztria főhercege, stb.

Hű Magyarországnak s ahhoz kapcsolt részek zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1865. d. évi karácson-hó 10-dik napjára Pest sz. kir. városunkba összehívott országgyűlésen egybe gyűltvén, üdvöt és kegyelműnket.

Kedvelt Híveink! Az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők f. é. Boldogsághoz hó 17-kén kelt legalázatosabb feliratukban foglalt azon kérését, hogy a véndrészt törvényhozái befolyással állapítsák meg, annál szívesebben teljesítjük, minthogy az e részbeni javaslatot, már mult évi karácson-hó 28-kán hadügyminiszterünkhez bocsátott kézirattal alkotmányos tárgyalásra utaltuk, és a felmerült aggályok eloszlátásul ezenel is nyilvánítjuk, hogy az érintett javaslat tárgyalását és törvényrejl végelhatározását az országos főrendek és képviselők közreműködésével ki-vánjuk eszközölni. (Éljenzés.)

De a birodalom biztonsága okvetlenül igényli az utóbbi hadjárat által hadseregünk soraiban támadt hézagok betöltését épp úgy, mint az eddigi vérendszert gyökeres átalakítását. Az európai hatalmasságok részint már eszközölsébe vett, részint közelálló hasonnemű intézkedések mellőzhetlenné teszik saját vérendszertünk oly módosítását, mely az állam pénzerejének kellő kímélete mellett a véderő fokozott mérvbeni kifejtését lehetővé tegye.

Összes népeink biztonságát iránti atyai gondoskodás vezérelt tehát, midőn a mult évi karácson hó 28-kán közzétett rendeletünkben a hadkiegészítést oly módon czéloztuk foganatba vétetni, mely az eddig fennálló rendszer életbeléptetését előkészíteni képes legyen.

Midőn az országos főrendek és képviselők e rendelet felfüggesztését kérnek, a történelem példaira utalva, felelünk, miszerint Magyarország mindig kész vala e téren a kor igényeinek megfelelő változásokat eszközölni, és királyi trónunkat minden fenyegető vesz ellen megoltalmazni.

Méltányló kegyelettel ismerjük el Mi is ama bafaiúi készséget, melylyel őseik a veszély perceiben mindig tántoríthatlan hűséggel siettek a fenyegetett trón és birodalom védelmére. Annál inkább készek vagyunk tehát feliratukban foglalt kérelmüket teljesíteni, mert a multak e lelkesítő emlékeiből lehetetlen azon reményt nem meríteni, hogy az ősök utázasára méltó erőnevei a jelen nemzedékre is átszállottak, s mert ennél fogva meg vagyunk győződve, hogy az országos főrendek és képviselők, számba véve a helyzetnek saját érdekeit, is kiválólag érintő komolyságot, atyai szándékainkat egész őszinteséggel támogatni, s a mit a trón és a birodalom biztonsága igényel, önként teljesíteni fogják.

Az országos főrendek és képviselők fennérített legalázatosabb feliratukban, megújítják az alkotmány tetleges helyreállítását iránt ismételve előterjesztett kérelmüket, s azt ezuttal a sürgető szükség elutasíthatlan követelményeivel is indokolják.

Tudjuk és érezzük mi is, hogy az általunk megkezdett kiegyenlítési és békítési mű befejezésre vár; érezzük, hogy a kölcsönös jogalapon, melyen az e részbeni tárgyalások megindultak, elméletileg megállapodunk nem szabad, hanem hogy azon a gyakorlati alkalmazásban is egyetértőleg tovább haladnunk szükséges.

E kölcsönös jogalap kifolyásaként pedig egyrészt a birodalom fenmaradásának biztosítását, és az erre vonatkozó viszonyok rendezését, másrészt a magyar alkotmány helyreállítását tekintjük. (Éljenzés.)

Trónbeszédünkben szintugy, mint későbbi leiratainkban teljes őszinteséggel feltártuk atyai kedvünket, nyiltan kijelöltük azon kéteyeket és nehézségeket, melyek a kölcsönös kiegyezést eddig késleltették.

Az országosan egybegyűlt főrendek és képviselők legalázatosabb felirataikban méltánylandó készséggel tüzték feladatukul e kéteyek eloszlátását.

Ismételve kijelenték, hogy a birodalom biztonságát veszélyeztetni, fennállását kockáztatni nem akarják, sőt lehetetlen akarniok, hogy azon támasz, melyet a közös biztonság érdekében kölcsönösen nyújtanak és várnak, erős támasz lenni megszűnjék. Ismételve biztosítottak arról, hogy a közös

ügyekre s azok mikénti kezelésére nézve oly javaslatot fognak elénk terjeszteni, mely a birodalom életfeltételeinek megfelelően; hogy az 1848-ik évi törvények némely szabványainak általunk kívánt s a felelős magyar ministeriumnak utján előterjesztendő módosítását haladéktalanul tanácskozás alá veendők, hogy a társországok jogosult igényei iránt méltányos figyelemmel lesznek, s hogy az átmeneti nehézségek elhárítására szükséges intézkedésekről gondoskodni fognak.

A magyar országgyűlésnek e komoly, higgadt és tünepélyes kijelentéseivel szemközt kell, hogy aggodalmaink megszűnjének (éljenzés); minél fogva örömmel ragadjunk meg az alkalmat, hogy Magyarországnak alkotmányát helyreállítsuk (elénk éljenzés), s e célból a magyar felelős ministeri kormányt megalkakitsunk (tartós éljenzés).

E szilárd elölklésünk zálogul kedvelt hívtunket, nagyságos és tekintetes csik-szentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Gyulát egyuttal miniszterelnökül kinevezzük (a Deák-párti, valamint több baloldali képviselők felállva, szólni nem akaró viharos éljenzésbe törek ki), megbízván őt, hogy a kormány alakítása iránti javaslatát Hozzánk haladéktalanul fölterjessze.

A midőn ezáltal elhárítjuk azon akadályt, mely az országos főrendek és képviselők törvényhozási működésének eddig útjában állott, másrészt politikai bölcseségükbe fektetett őszinte bizalmunknál fogva elvárjuk, hogy készséggel és tetteleg is teljesítendik mindazt, a mit felirataikban a kiegyenlítésnek olyképpen eszközölésére felajánlottak, miszerint az a practica sanatio céljának biztosítása s a kölcsönös érdekek kiegyeztetése által tartós és maradó mő legyen. (Elénk éljenzés.)

Elvárjuk ezt annál inkább, mert felirataikban ismételve kijelentették, hogy nem fognak politikai lehetetlenséget kívánni, s magyar felelős kormányunknak a közigazgatás mindazon ágaiban, a melyek tetleges átvétele és rendezése több időt és nagy óvatosságot igényel, megadandják azon kivételes felhatalmazást és segédeszközöket, melyek nélkül a kibontakozás számos és komoly nehézségeinek elhárítása a lehetetlenségek közé tartoznék.

Elvárjuk végre, hogy valamint Mi szilárdul el vagyunk határozva az ország alkotmányát minden megtámadás ellen oltalmazni és sértetlenül fenntartani (lelkes, hosszas éljenzés), ugy Magyarországnak hű népei ezentul is erős támaszai lesznek királyi széklünknek és vesz idején elszánt védői mind a magyar szent korona országai, mind pedig a birodalom területi épségének. (Szólni nem akaró lelkes éljenzés.)

Kelt birodalmi fővárosunkban Bécsben Ausztriában ezer nyolczszáz hatvanhetedik évi börtöl tizenhetedik napján.

Kikhez egyébiránt sat.

Ferencz József, m. k.

Károlyi László.

Barthos János.

Legfelsőbb Kéziratok.

Legfelsőbb kézirát gróf Andrássy Gyulához.

Kedves gróf Andrássy! Kinevezem Önt magyar ministerium elnökéül s a többi ministeri állomások betöltése iránti javaslatát haladéktalanul elvárom.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-én.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát gróf Andrássy Gyulához.

Kedves gróf Andrássy! A felelős magyar ministerium alakítása, s magyar udvari kancelláriám, valamint magyar helytartótanácsom ezáltal föltételezett fölözlatása, és hivatalos működésük megszűntetése iránt Majláth, volt főkancellárom, s báró Sennyei tárnokmesteremhez intézett két rendbeli kéziratom, ugyszintén magyar helytartótanácsomhoz bocsátott e részbeni királyi leiratom másolatait Önnek melléketben oly meghagyással teszem át, hogy ennek folytán nevezett kormány-székeim hivatalos működése teljes megszűntetésnek határideje és módzatai, nemkülönben ügyleteinknek a magyar ministeriumhoz leendő áttétele iránt, volt magyar udvari kancelláriám s tárnokmesteremmel egyértőleg, kellőleg intézkedjék, különös figyelmet fordítván arra, hogy ez átmenet a közigazgatás folyamának jelentékeny háborítása nélkül, s a köz-és magánérdekek lehető épségbentartásával foganatosíthatassék.

Magyar udvari kancelláriám s magyar helytartótanácsomnak az új kormánysservezet hatálybaléptekor alkalmas állomásokra netán el nem helyeztetendők hivatalnokaira és szolgálóra alkalmazandó elbírás tekintetében Önnek indokolt javaslatait minél előbb elvárom, melyeknek elintézési

az említett hivatalnokok és szolgák jelenlegi fizetések háborítlan élvezetében meghagyandók.

Végre ministeriumtanácsom elnökéhez Beust báróhoz intézett, s szintén másolatilag mellékelte kéziratomból megértendő Ön azon utasításokat, melyekkel őt a ministeriumok új hatáskörének körvonaloza, s az illető ügyleteknek az itteni ministeriumoktól a magyar országos ministeriumhoz leendő áttételére nézve ellátam, mely tekintetben Ön magát véle teendő érintkezésbe.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-én.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát gróf Andrássy Gyulához.

Kedves gróf Andrássy! Mintán az ujonnan alakult magyar ministeriumomnak az is leendő egyik feladata, hogy Erdély- és Magyarország tényleges egyesítésének kérdését a magyar országgyűlés megnyitásokor 1865. évi deczember 14-én tartott trónbeszédem, valamint az erdélyi országgyűléshez 1865. évi dec. 25-én intézett királyi leiratom értelmében üdvös eredményű megoldásra vezesse, s ehhez képest erdélyi udvari kancelláriám további hivatalos működése megszűnik, megbízom Önt, hogy a működés teljes megszűntetésének határideje és módzatai, ugyszintén ügyleteinek a magyar ministerium kezéhez leendő átadása iránt, e részben másolatilag idezárt kéziratommal utasított gróf Haller Ferencz, erdélyi udvari kancelláriám vezetőjével egyetértőleg a szükséges intézkedéseket tegye meg, s e tekintetben, valamint ezen udvari kancelláriá hivatalnokai és szolgálóra alkalmazandó elbírás nézve ugyazon értelemben járjon el, mint ezt magyar királyi udvari kancelláriám fölözlatása iránt mai napon kelt kéziratomban kijelöltem.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-kén.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát Majláth Györgyhöz,

a magyar királyi udvari kancelláriá vezetőjéhez.

Kedves Majláth! Kedvelt Magyarországom országosan egybegyűlt Főrendi és Képviselőinek kívánatait és kérésait teljesítendő, a magyar országgyűléshez folyó hó 17-én intézett királyi leiratom értelmében a felelős magyar ministerium alakítását elhatározám, s ennek folytán gróf Andrássy Gyulát egyuttal e ministerium elnökévé neveztem.

Mintán ehhez képest 1860. évi october 20-án kelt kéziratommal visszaállított magyar udvari kancelláriám hivatalos működése megszűntetendő, különös megelégedésemre szolgál annak testületileg szintugy, mint egyes tagjainak is nehéz körülmények között egész összefüggéssel tett hasznos szolgálataikért, s kötelmeknek mindenkoron hű teljesítéséért kiváló elismerésemet nyilvánítani.

Folyó hó 12-kén Önhöz intézett kéziratom kapcsában, melylyel Önt magyar főkancelláriá államától fölmentem, Magyarországom országbirájává nevezem, s Önt magyar udvari kancelláriám ügyleteinek ideiglenes további vezetésével megbízom. — utasítom Önt, miszerint nevezett kancelláriám hivatalos működése teljes megszűntetésének határideje és módzatai, ugyszintén ügyleteinek a magyar ministeriumhoz leendő áttétele iránt Ön a másolatilag mellékelte kézirát által e részben már utasított magyar minister elnökömmel egyetértőleg a szükséges intézkedéseket tegye meg, melyeknél különös figyelmet lesz arra fordítandó, hogy ez átmenet a közigazgatás és igazságszolgáltatás folyamának lényeges háborítása nélkül, és a köz-, valamint a magánérdekek lehető épségbentartásával foganatosíthatassék.

Magyar helytartótanácsom hivatalos működésének megszűntetése iránt az egyuttal hozzá bocsátott királyi leiratom, s báró Sennyei Pál tárnokmesteremhez intézett, másolatban idezárt kéziratom által rendelkezem.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-én.

Ferencz József, m. k.

Első Ferencz József, Isten kegyelméből ausztriai Császár, Magyar, Cseh, Halics- és Lodomer országok Apostoli, egy Illiria stb. Királya; Ausztria Főhercege stb.

Főtisztendő, Tisztelendő, Tekintetes és Nagyságos, Nagyságos és Vitézlő kedvelt Híveink!

Azon atyai szándéktól vezéreltetve, miszerint kedvelt Magyarországnak boldogsága s alkotmányos felvirágzása tartósan megalapíthatassék, az országunk törvényes képviselői által Elölklé legalázatosabban terjesztett kívánatára, a felelős magyar ministerium alakítását elhatározván, annak elnökévé egyuttal tekintetes és nagyságos csikszentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Gyula kedvelt hívtunket legkegyelmesebben kineveztük.

Mintán ennek folytán az 1860-ik évi mind-szenthava 20-án kelt intézkedéseinkkel visszaállított magyar királyi helytartótanácsunk működése is megszűntetendő, erről Hűségteket, a lefolyt időben és terhesviszonyok közt újabban is tanusított hű és buzgó szolgálataik legkegyelmesebb elismerése mellett, oly megjegyzéssel kívántuk értesíteni, miszerint munkálodásai végleges megszűntetése, és a további ügyködésnek a közigazgatás folyama megzavarása nélkül a kinevezendő felelős ministeriumnak miképpen átadása iránti czélszerű intézkedéseknek, királyi főtárnok mesterünkkel egyetértőleg leendő megtételére, fönnevezett ministerelnökünkkel egyuttal kellően utasítottuk.

Kikhez egyébiránt császári királyi kegyelműnk és kegyelmességtünkkel állandóan hajlandók maradunk.

Kelt birodalmi fővárosunkban Bécsben, Ausztriában, ezer nyolczszáz hatvanhetedik évi börtöl hó tizenhetedik napján.

Ferencz József, m. k.

Károlyi László, m. k.

Pápay István, m. k.

Legfelsőbb kézirát báró Sennyei Pál tárnokmesterhez.

Kedves báró Sennyei! A felelős magyar ministerium alakítása s magyar helytartótanácsom fölözlatása tárgyában mai napon az utóbbihoz intézett királyi leiratom kapcsában s saját kérelme folytán indítatva érzem Magamat, Önt nevezett helytartótanácsom vezényletétől s az ország közigazgatási kormányzatától kegyelemben felmenteni. Nehéz körülmények között áldozatkész buzgósággal ujalog is teljesített kitünő szolgálatainak, s különösen utóbbi időben az uralgó inség alkalmával ritka kitartással tanusított sikeres tevékenységének elismeréséül Önnek Lipótrendem nagy-keresztjét díjmentesen adományozom.

Magyar helytartótanácsom hivatalos működése teljes megszűntetésének határideje és módzatai, ugyszintén ügyleteinek a magyar ministeriumhoz leendő áttétele iránt Ön e részben már utasított magyar ministerelnökömmel egyetértőleg a kellő intézkedéseket megteendő, különös figyelmet fordítván arra, hogy ez átmenet a közigazgatás folyamának lényeges háborítása nélkül, s a köz- és magánérdekek lehető épségbentartása mellett foganatosíthatassék.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-kén.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát gróf Haller Ferenczhez,

az erdélyi udv. kancelláriá vezetőjéhez.

Kedves gróf Haller! Kedvelt Magyarországom országosan egybegyűlt főrendi és képviselői kívánatainak és kérelmeinek tekintetbevételével felelős magyar ministerium alakítását elhatározám, s ennek eszközöléséül gróf Andrássy Gyulát egyuttal e ministerium elnökévé neveztem.

Mintán pedig e ministeriumnak egyik feladata leendő Erdély- és Magyarország tényleges egyesítésének függőben levő kérdését a magyar országgyűlés megnyitásokor 1865. évi decemb. 14-én tartott trónbeszédem, valamint az erdélyi országgyűléshez 1865. évi dec. 25-dikén intézett királyi leiratom értelmében üdvös eredménnyel megoldani, s ehhez képest 1860. évi oct. 20-kán kelt kéziratommal visszaállított erdélyi udv. kancelláriám ezennel különös megelégedéssel méltányolt hű és kötelenségű működése is megszűnik, — megbízom Önt, hogy nevezett kancelláriám hivatalos működése teljes megszűntetésének határideje és módzatai, ugyszintén ügyleteinek a magyar ministeriumhoz leendő áttétele iránt, kinevezett magyar ministerelnökömmel egyetértőleg, kit e részben a másolatilag mellékelte kéziratommal egyidejűleg kellően utasítottam, a szükséges előintézkedéseket akként tegye meg, hogy ezen átmenet a közigazgatás és igazságszolgáltatás folyamának lényeges háborítása nélkül, s a köz-, valamint a magánérdekek lehető épségbentartása mellett foganatosíthatassék.

Bécsben, 1867. évi február hó 17-kén.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát gróf Haller Ferenczhez,

az erd. kir. udv. kancelláriá vezetőjéhez.

Kedves gróf Haller! A magyar ministerium alakítása, s erdélyi udvari kancelláriám fölözlatása iránt mai napon kelt kéziratom kapcsában, Önt saját kérelmére az említett udvari kancelláriá vezényletétől ezennel kegyelemben fölmentem.

Fölhívásomnak megfelelően, összefüggő készséggel vállalta Ön el e vezényletet, azt szokott hű kötelmi érzettel s áldozatkész buzgósággal folytatta, és magának ekként újabb igényt szerzett hálás elismerésemre, melyet ezennel szívem mélyéből s változatlan kegyelemem és kegyelmességem biztosítása mellett kifejezni kívántam.

Bécsben, 1867. évi febr. hó 17-kén.

Ferencz József, m. k.

Legfelsőbb kézirát báró Beust,

a császári ház s a külügyek ministeréhez s a ministeriumtanács elnökéhez.

Kedves báró Beust! A magyar országgyűlés kívánatait és kérelmeit teljesítendő, magyar felelős ministerium alakítását elhatározám s ennek folytán gróf Andrássy Gyulát e ministerium elnökévé neveztem.

Miről Önt saját tudomása, valamint ministeriummal s a központi hatóságokkal leendő tudatos végett oly hozzáadással kívántam értesíteni, hogy a mindkét részről hatáskör körvonaloza, s az illető ministeriumok ügyleteinek a magyar országos ministerrekhez történendő áttétele iránt, az utóbbiak kinevezése után s azok befolyásával alkalmas javaslatok lesznek kidolgozandók s elhatározás alá terjesztendők, — mire nézve Ön magyar ministerelnökömmel egyetértőleg a kellő intézkedéseket megteendő.

Bécs, 1867. évi február hó 17-kén.

Ferencz József, m. k.

(D.) A felelős magyar miniszterium ki van nevezve. A magyar nemzet 19 éves küzdelmének, türelmének, önmegtagadásának, s a mi mind e nagy erények kútfőjére volt, szilárd összetartásának eredménye lön egy oly diadal, melyhez hasonlót — genesisére nézve — a világtörténelem alig mutat fel.

A 36 millió lelket számláló monarchiában alig valánk 9 millió magyarok s velünk összetartó népek, s egyetértésünk, vas-kutatásunk legyőzte Schmerling hamis alkotmányosságát, melyről azt hirdették, hogy 30 millió lélek buzgalma által támogatatik, le győzte Bach-Swarzenbergnek csaknem egy millió szuronyral támogatott rendszerét, le győzte és pedig nem forradalommal, mint Amerika Angolhon zsarnokságát, nem is egy belső kormányt, mint Hampden passiv ellentállása legyőzte Károly zsarnok miniszteriumát, hanem közvetlen hazánkon, királyságunkon kívül álló erőt, külső népeknek colonisatori törekvését, a nemzetiségünk ellen emelt várbástyákat, önállóságunk s polgári szabadságunk aláírásait, legyőztük a jog, az igazság, a lojalitás és polgári becsület fegyverei által.

Szegélyünkre jött a történelem, mely, mint vértanúságunk nemesisé szerezésén csatákban tüntette ki elhibázott rendszereknek a monarchia felbomlasztására, elgyöngítésére ható következményeit — segélyünkre jött az élettapasztalatokon okult uralkodó Felső politikai bátorsága, az igazságtétel nagy tényé nek végrehajtására.

És hisszük, hogy midőn ezen uralkodó Felső, ki egykor a forradalom balsorsába sodort nemzet ellenében a kormányai által tanácsolt szigorú alkalmazá; most a legitimitás mellett küzdő nemzet vállain keresi trónja támaszát, az örök igazság nemtörénék védel me alatt eljutott a mentő gondolathoz, s egy új korszakot nyitott meg a dinasztia azon régi jelszavának érvényre juttatásával: „justitia est regnum fundamentum!“

Meghozza-e a közös jövő az örökigazság vigasztaló s boldogító ígéreteit? Ez nemcsak tőlünk függ, ez királyságunkon kívül függ az uralkodóháztól és függ Ausztria népeitől.

Hiszem, hogy a jobb jövőnek kezességére szükséges erély és ildomosság nálunk nem fog hiányozni, s a mi ezeket biztosítja; hiszem, hogy a magyar, ha egyes kérdésekben pártokra szakad is, de az alkotmányos függetlenség s az ezt biztosító legitimitás kérdésében össze fog tartani, s jogának s koronája fényének védelmére híven fogja összevetni vállait.

Hogy a reactio nem alszik, azt nincs miért tagadjuk, s hogy hatalmas támaszokat bir, az előtt szemet nem hunyhatunk. Lesben áll ő, hogy kizsákmányolja pártszakadásainkat, s hogy a politikai tulzások egy röpké szikráját is a forradalom vulkán-kitörése gyanánt mutassa fel. 1849-ki tapasztalataink intenek minket a türelemre és kitartásra, s különösen annak megfontolására, hogy míg alkotmányunk kitépett esemélt szilárd gyökeret verhetve képesek lehetnénk dacolni a nagyobb viharokkal, óvjuk azokat a gyöngébbeknek látszó szelektől is, s gondoljuk meg, hogy a plánta el van megint ültetve, de még meg nem fogant.

Az igazság diadala nem zajos s nem is hirteleni; halkan fejt ki az győzelmét s halkan hozza meg az eredményt; nem a forradalom koczajátéka ez, mely vagy mindent nyer, vagy mindent vesz, a türelem és szilárd kitartás erőfeszítésének s verejtékes munkájának eredménye ez, melynek minden filéreért meg szolgálunk, de éppen azért, mert reá szolgáltunk, biztos és igaz tulajdonunkká is válik.

Nem mondom tehát, hogy már most meg van azon Magyarország, melyről Széchenyi jóslta, hogy „lenni fog;“ de a végzet kezünkbe adta ezen jóslat teljesedésének kezdetét; alkotmányos szabadságunk, mint phoenix kél ugyan ki, egy a centralisatio által összezerőszakolt s így összerombolt birodalomból, de nagy terheit emeli magával ezen nagy romlásnak. Nyakig eladósodva, európai tekintélyében megtörve áll a közös uralkodóház minden birtoka, s miután a pénz hatalma a világhatalmokban gyökerezik, ki hívhatná ki a világot, hogy megharcoljon vele azon terhek lerázásáért, melyek őt épp oly jogtalanul, mint igazságtalanul sújtják?

Szabadságunk aranyálmainak teljesedése tehát még messze távolban esik, kedvező európai constellatiók, termékeny évek, isten áldásai s azokkal társított szorgalom és előre törekvés hozhatják meg azon polgári jólétet, melyet a valódi szabadság tart czéljául, s mely az egyéni jólétben gyökerezik.

Még tehát habár az alkotmány restitúciójának valóságait birjuk, a jobb, a boldogabb polgári létnek csak reményeit táplál

hatjuk szívünkben, melyet vasszorgalmunk egyetértésünk s szerencsés kül- és belpolitikai körülményeink vihetnek teljessévé.

Mindamellett diadalmunk nagy és szép. A magyar névét egész Európa előtt új nimbusz körvezi, ellenségeink is megdöbbenve ismerik el nemzetünk nagy politikai bölcseségét, higgadt magatartását s eldöntő hatá lyu egyetértését.

S lehet-e nagyobb, fennségebb dicsőség, mint a legmegátalkodottabb s az erő minden eszközeivel rendelkező ellenséget, csupán az ész és igazság fegyvereivel győzni le; e győzelem annál magasztosabb, mert nemes természeténél fogva az ellenséget is barátta szokta tenni, s az igazság nagy fogalmában egyesíti a szétvált érdekeket, el nemítja az önző és dicsvágyó törekvéseket, s az emberiségben a valódi testvériség eszméjét terjeszti. Mert hisz mi egyéb az állam célja, mint hogy az örök igazság törvényei szerint szabadon és boldogan fejlődjen egymás mellett és egymás által segítve az összes emberiség?

Midőn a napok történelme egy nagy tényben ma igazságot látszik nekünk szolgálatni, tegyük fogadalmat, hogy mindnyáján saját körünkben mindazon igazságot kívánjuk kiszolgáltatni testvéreink irányában, a mit hazánk államéletének s világtörténelmi jogainak körén kívül mindenki joggal követelhet.

Legyen azon nap, a mely hazánk alkotmányát visszahozta, a Noé galambja, mely a béke olajágát hozza meg hazánk minden lakói részére, a magyarok egyetértésének ezen sikere, lelkesítse a haza összes polgárságát az általános egyetértésre, mely egyedül képes e kezdetleges sikerre a végsikernek, a polgári jólétnek és szabadságnak koronáját feltenni.

A magyar felelős miniszterium.

A szerencsétlen mohácsi vész után Magyarország két hatalom zsákmányává lett. A pogányok nevezték török és a keresztények római birodalom osztakozott e szép haza felett, mely addig Európa díszé és védőfala volt. Mindkettő törekvése a volt, hogy a hatalma alá került részből minél több hasznot csikarhasson ki, s ha a történelmi igazságot részrehajlatlanul kutatjuk, fájdalmasan kell átlátnunk, hogy az erőhatalommal elfoglalt török alatti rész sokkal szővedhetőbb állapotban volt, mint a keresztények által megszerzett rész, mert ha a gyakran váltakozó s felgazdagodásra törekvő pasák zsarolták is a népet, s ha néha nagyon törökösön gazdálkodtak is; de ők semmi beolvasztási politikát, semmi vallási üldözést nem követtek, sőt e tekintetben annyira ki méletesek voltak, hogy nemcsak el nem nyomták nyelvünket, hanem magok is el sajtították azt, minden rendeleteket, hivatalos levelezéseket magyar nyelven folytatván, s ekként ha nem is virágzott alattunk nemzeti irodalmunk, ha nem is fejlődött nemzeti nyelvünk, de legalább az elnyomva, korlátozva még sem volt.

Fájdalom, sokkal szerencsétlenebb volt sorsa azon rész lakóinak, kik a római császár, mint magyar király keresztény uralma alatt voltak, mert ezek századokon át tartott nemzetiségi és vallásos üldözésnek, s a beolvasztási politika iszonyainak voltak kitéve. Egy nagy európai birodalom minden hatalmát és erejét következetes kitartással arra irányozta, hogy ezen — az ő szárnyai alatt védelmet keresett, s további missiója folytatására szövetkezett — nemzetet beolvaszssa és katholisálja. A politikai üldözés a vallással párosult s iszonyabb fázisokon egy nemzet sem ment keresztül, mint Magyarhon e része, mert itt az inquisitio minden iszonyai, a vérpad, kerébetörés, karóbabázás századon át permanentabban volt, s ki ezen rémkorral roppant számú vértanúinak történelmét leírni, az bizonyosan az inquisitio vérről irt történelmének ellenpártját (pendant) állítaná elő.

E sötételemkú korszak halálküszömei között természetesen, hogy pangásban volt a nemzeti élet, s hogy az teljesen ki nem mo rúlt, hogy fél Európa hatalmával üldözöbe vett nemzetünk meg nem semmisíthetett, teljesen be nem olvasztott, azt Erdélynek köszönhetjük; mert itt a havasok övedzte és védte kis hazában a nemzeti fejedelmek alatt nemzeti élet és műveltség virágzott, s a kis Erdély gyakran érezte hatalmának súlyát a nemzet elleneivel, s nem egyszer a Bethlen, Bocskai és Rákócziak korszakában a szétszakgatott az eltiport anyahonnak védel mére kelt, s annak alkotmányát s vallási szabadságát törvény és kötések által biztosította.

A kis Erdély volt azon drága föld, hol nemzetünknek kiirtani szándékolt életfaja

gyökeret vert, mely annyi vihar rázkódásai val daczolja a szabadság áldásos gyümölcsét termé, Erdély volt azon fellegvár, melynek bevehetetlen védsánczai között mentesült a magyar, s honnan megvédett és meg mentetett elnyomott nemzetünk; Erdély volt azon megközelíthetetlen szentély, hol nemzetiségünk és a nemzeti szabadság szent kulcsa fenmaradt, s honnan, mint szellemi központból, nemzeti műveltségünk és vallásunk áldást hozólag kisugárzott; Erdély volt azon Archimedesi pont, hová mint biztos pontra állva, világtörténelmi hivatásra utalt életrevaló nemzetünk kivétel sarkából a zsarnokság gépezetét.

A szétszakgatott, az eldarabolt anyahon egyesült, s a századokon át elnyomni szándékolt nemzet az ötlet jog- és törvényszerűleg megillető álláspontra emelkedve, jogainak és alkotmányának tisztelétét kívánva, s ma Erdély, mely egykor védte, védelmet és támogatást keresve simul az erősebb, izmosabb felnőtt testvérehez. Ez — kétségtelenül — örömmel és szeretettel fogja magához ölelni a kisebb testvért, kit az élet mostoha viszonyai elszakítottak volt; de a ki annyi viszon tagság után viszont egyesül a közös királyságban, hogy ott a szabadságnak küzdelmek és vérdáldozatok érlelte gyümölcsét testvéri egyetértés és szeretetben élvezhesse, s megerősödjön, a nemzeti nagyság és felemelkedés nagy munkájában végre közösen működve vehessen részt.

A nemes munka ezen jobb korszakát megnyitja a magyar miniszterium kinevezése. Üdvözljük azt, mint nemzeti szabadságunk szent palladiumát, mint a pusztában bolygott nemzetnek az ígért földjére bevezető Josueját, üdvözljük annak tagjait, mint az egyesülésnek, a szabadságban testvérsülésnek apostolait, mert a magyar miniszterium egy értelmű az unioval, mely az erőszakosan szétszakgatott hazának minden részeit összezsacatolja, hogy ez egyesülés által erőt, és ez erő által a szabadság biztosítékát fel találhassa a magyar birodalom minden népe és országgrésze.

Orbán Balázs.

Országgyűlési tudósítás.

Alkotmányunk tényleg vissza van állítva! így szól a „Pesti Napló“ országgyűlési tudósítója, a képviselőház február 18-iki ülésének leírása közben, s hálát és köszönetet szavaz a fejedelmeknek, ki meghallgatá a nemzetnek hozzáemelt szavát, magas bölcsességével elismerte kérelmének igazságát, s ezt valóstán: az alkotmányt tényleg visszaállította!

A képviselőház ezen ülésének fontosságát a fővárosi közönség előre megsejtve, roppant számban jelent meg. A terem minden helyiségei tömve valának. Sőt az országház előtti utca is tömör csoportokkal rakva.

Az ülést a házelnök 11 órakor nyitotta meg, s a jegyzőkönyv hitelesítése után jelenté, hogy gróf Ráday Gedeon és Perczel Béla újból választott képviselők beadtak megbízó leveleiket.

Ezután a ház nagy bevezette báró Majthényi Lászlót, a felsőház küldöttét, ki ányujta a királyi leiratot felolvasás és aztán a felsőházhoz leendő visszaküldés végett.

A kir. leirat először felbontatván, azt Tóth Vilmos felolvasta. E koralkotó okmányok, melyet lapunk élén közlünk, egyes tételait a ház hangosan megjelenti, s az általa okozott kedvező benyomást a tetszés élénk jeleivel fejezte ki; végre a közérz letnek az elnök szavakait kölesönzendő, indítványozá, hogy a ház küldöttség által fejezze ki köszönetét és hálaát a Felsőháznak (Helyeslés), s ez a felsőház hozzájárulása végett közöltesse a főrendekkel, mire Tóth Vilmos megbízott a kir. leirat átvitelére.

Andrássy Gyula gróf rövid beszédben kifejezte, hogy a bizalom, melyben őt a király részesíté, Deák Ferenczet illette volna (hosszas éljenzés és taps), de ő Felsőháztól méltányolta az okokat, melyek őt e tisztség elvállalásában gátolták. Szólok tehát a király parancsa iránti hódolatjeljes engedelmességgel és a nemzet iránt föltétlen áldozatkészséggel tartozván: átlátja, hogy midőn a király parancsol s a nemzet vár, el kell fogadnia e megbízatást. (Élénk éljenzés.) A magyar miniszterium alkotása iránti javaslatát minielelőbb felterjeszti, s a megalkandó kormányt előre is ajánlja a ház partfogásába.

Tisza Kálmán is hozzájárul, hogy üdvözlő küldöttség menjen a Felsőházt, azonban kifejez tetni kívánja, hogy a leiratban érintett tárgyakra nézve a ház fentartja véleményét.

Deák Ferenc is pártolja ezt s elfogadtatik. Erre az ülés felőrára felfüggesztetik, mialatt a jegyzőkönyv elkészítetté, felolvasatván, s né mely módosítások után hitelesítetté, elnök a küldöttség tagjai gyanánt következőket javasolja:

Almássy György gróf, Bezerédy László, Conrad Mór, Csáky László gróf, Dániel Pál, Gózdó Manó, Huszár István, Ivackovics György, Ivánka Imre, Ivánka Zsigmond, Juszt József, Kálnoky Pál gróf, Kovács László, Orszay Béla báró, Podmaniczky Armin báró, Prugberger József, Salamon Lajos, Szabó Imre, Szapáry Gyula gróf, Stephanides Henrik, Szitányi Bernát, Tisza Lajos, Tóth Vilmos, Trauschenfels Emil, Trifuancz Pál, Ujlalussy Miklós, Vay Lajos báró, Zichy Victor gróf és Zsedényi Ede (Helyeslés. Felkiáltások: és a ház elnöke vez etése alatt), kik is elfogadtattak tagokul.

Elnök: Ha méltóztatnak parancsolni, igen szívesen fogok részt venni a küldöttségben. (Éljenzés).

A felsőház teljesen osztozott a közörműben; ugyancsak f hó 18-án tartott ülésében kimondott, hogy a ház támogatni fogja a magyar kormányt. A felirat nagy lelkesedéssel fogadtatott. B. Vay Miklós indítványozta, hogy szintén küldöttség menjen a Felsőházt. Elfogadtatik. A küldöttség tagjait, felkérés folyán, az elnök proponálta: Bartakovics Béla egri érseket a szónoklatra, gr. Czirák János elnököt s főkamarást a küldöttség vezérletére, továbbá: Masierovich görög-keleti érsek és szerb metropolitát, Nádasdy Lipót gróf, b. Revay Simon, b. Vay Miklós, Szőgyényi-Marich László, b. Majthényi László, gr. Bánffy Miklós, gr. Rhédey János, gr. Festetics Géza, gr. Bathányi László, b. Wenckheim László, b. Haller Sándor, gr. Hunyady László, b. Orszay Andor, b. Gerliczy Bódog, ifj. gr. Zichy Edmund.

Nemzeti öröm-ünnep Kolozsvárrt.

Február 19-dikének reggele öröm-ünnep volt városunkra nézve, mert éjjel érkeztek meg azon távürgönyök, melyek a magyar miniszterelnök kinevezését, az alkotmány teljes visszaállítását, s az uralkodónak, ezen alkotmánynak bármely oldalról való megtámadás elleni védelem-ígéretét, meghozta.

Első vizsgálati hír, melyet 18 óra kapunk, mert sokszor mondatott, s a történelem is bizonyítja, hogy nemzetünk nagylelkű, mi a bántalmaknak nemes feledését föltételezi, e nap, melyen az uralkodó bizalommal fordult a nemzethez; e nap, melyen visszaadta azt, mi minket Isten s ember előtt megillet, s miért buzgó ima epedezett milliók ajkain, egyszerre feledve volt mindaz, mit szenvednénk; feledve mindaz, mi keltünk a közel-múltból fájo érzettel tölté el, s lelkiünkben a hit, remény, szeretet tölté tanyát; a szabadság utáni sóvárgást, a valósulásnak, a kibékülésnek szent érzete váltá fel, s e nap érzék mindazt, mit az egyiptomi fogságból kiszabadult izraeliták éreztek, midőn a Jordánán átlépék a rég elvesztett, de újra visszanyert hazának szent határát; érezék mindazt, mit érez a száműzött, midőn hosszas hanyatás, hosszas szenvedés s a honvágy gyötrelmei után végre hazájának szent határaitra léphet.

Minden hír, de főként a jó hír villámgyorsan szokott terjedni, s így már reggel kezdtek a nemzeti lobogók, előbb tartózkodólag, előtűnedezni; de miután a kormányzók és városi hatóságok is kitűzték, csakhamar minden köz- és magán épületen és tornyokon *) lengett az. Az egész város ünnepies színt öltött. A város képviselői által küldött távürgönynek hivatalos falragasza tudatta az örömhírt. Mindenki az utcára sietett. Mindenki örült, ezen anynyiszóri elnapoltatás után kétkedve várt hírek valósultak. Megszűnt minden munka és foglalkozás, s mindenki sietett lelkesedve részt venni ezen nemzeti öröm-ünnepben, mely teljes nagyszerűségét az estéli kivilágítással érte el, midőn minden ablakban öröm-mécses lobbantak föl, minden utca tűz-özönben tündöklött. Főként imposant volt a nagy piac, hol a közpén levő díszgula, a nagy kávéház előtti kioszk s minden egyes ház pazar fényben ragyogott. Kiemelést érdemel a városház, melynek parkányai s minden ablaka tele volt mécesesl rakva; a kaszinó, melynek ablakai, parkányai tűz-tengerben ragyogtak, a hasonlóan kivilágított erkélyen pedig egy nagy transparent volt e felirattal:

Egy boldogabb
Jövők hajnalát
Derítse rád
A béke, egység és testvériség
Hatalmas Istene
Édes Hazánk!

Ily szépen és pazarul volt kivilágítva a Polgári társalkodó is, de főként meglepően szép volt a Bánffy-palota, — Kolozsvárnak ezen legszebb épülete — melynek oszlopos erkélye s annak minden oszlopa tündéri fényben ragyogott. S ott a másik szép transparent babér-koszorúba foglalt, a győzelem biztosítását jelölő Victoria felirattal. A farkasutczában a nemzeti színház, a megye háza, a bányászati főhivatal, melynek erkélyét a bányászoknak mécsesből kirakott jelvénye, ablakait, a bányászat munkálatait előtűntető transparentek díszíték; legkiválóbban azonban ez utcában a ref. kollegium volt világítva és díszítve. Az ajtó felett díszes transparent volt, hol Magyarország és Erdély összetett címerei alatt a leendő magyar miniszterek nevei tündökölték, az ablakokban transparentek, melyeknek hármával a jelesebb képviselők nevei tüntek elő (melyek közül Böhmches sem volt kifeledve) s más jelmondatok. Az unitáriusok kollegiumán az egyesült két haza összetett címere alatt „In hoc signo vinces“ felirat, ablakaiban sokszíntű mécsvilágítás. De másutt magános hazáknál is igen sok szép transparentek s ablakdíszítések voltak. Egy helytt Deák Ferencnek láttam nemzeti zászlócskák és virágok közé helyezett képét, a virágcserepek magyar dohánylapokkal voltak körülrakva, mindenesetre eredeti gondolat, hogy a most ritkává vált levedőhany díszleti tisztességre emeltetett.

S mi legszebb, s mi népünk politikai érettségéről tanuskodik, az, hogy bár Kolozsvár 25,000 lakosa mind az utcákon hemzsegett, mégis sehol semmi rendetlenség, semmi surlódás, semmi, még kitörőbb örömyilvánítás sem adta elő magát, mindenkinek ajkain imaszzerűleg hallatszott az, hogy: Isten adja, hogy állandó és tartós le

*) Kivéve a piaci nagy tornyot, hová leginkább illott volna.

gyen szent ügyünk győzelmét! Itt-ott a házát, a királyt, az alkotmányt, Deák Ferenczet, Andrást eltekintve; itt-ott fölzengett a Hymnus és a Szózatnak szebb jövőt kérő dallama, s miután ki-örült magát a nép, esendesen hazaszlott. Az egész népelynek inkább vallásos, komoly, méltóságos jellege volt, s mi azon lelkiükből eredő, hű kívánnal zárjuk be érteztésünket, hogy adja az ég, hogy ezen öröm-ünnepet gyásznapok soha se kü- vessék, hogy az kiindulási pontja legyen egy szebb, egy boldogabb jövőnek; adja az ég, hogy az ural- kodó és nemzet közti bizalom szilárdul helyre áll- gon, hogy a nemzetnek az alkotmányos király, a királynak a szabadság és alkotmány által boldogi- tott nemzet vissza legyen adva. Eljen a király! éljen a haza! éljen a népek testvérisége a közös szabadságban. O. B.

A centralisták

jellemzését a bécsi „Freundblatt” következő élénk színekben szolgáltatja:

„Organisatio, reorganisatio és desorganisatio. Ezen három szó jellemzi a centralistákat, s ezeknek egy abszolutizmus, mint alkotmányos kiadását. Ma tele torokkal hirdették egy új aera felderülését s jött egymásra a sok program, törvényjavaslat, verordnng és vezércikk. A bureaucratia izdott míg végrehajthatott mindent. De csakhamar megint hasz- nálhatlanú bizonyult be minden: az új aera mo- numentumait a papír-kosárba kellett dobni. Megint reorganisálni kellett, s provisorie megállapítottak. Ez azon nyomorúságos államférfi, mely a nagy és szép birodalmat húsz évig kormányozta.

„Ebből állott egész bölcsesége az oly cali- bert politikai kapacitásoknak, mint Bach, Schmer- ling és Lasser voltak. 1861-től 1864-ig a reichsrath évkönyveiben állnak azon centralisták nevei, kik először határozott miniszterialisek voltak, mert azt hitték, hogy a miniszterialis ebéd csak szá- mukra van felterítve. De midőn látták, hogy fogy előlük az áldás, elkezdtek beszélni a fordulat szük- ségéről, s megrohanak mesterüket, tanítójukat, párt- fogójukat. S miután maguk találták a febr. pátenst igen hiányosnak, megkapták rá a szeptemberi sisti- rozást. Ez baj volt a centralistákra nézve, kik ezer- szer jobban szerettek volna egy új provisoriumot, s egy kis ostromállapotot Magyarországon?

„Folytatni akarták volna az eddigi gazdálko- dást. Mert csak nekik van kiváltságos organisálni, reorganisálni provisoriummal, bajonettel és egy pár ezer millió államadósság csinalással. Csak ők értik, mint lehet egy népet elviselhetlen adóterheléssel el- sorvasztani. Csak ők értik, mint lehet a constitu- tionális fűmája alatt tulfinomított abszolutizmus- sal kormányozni.

„És most ezen szép üzleti ámban meghábo- rítatnak! Hogyan? oly csekélység, mint a népek joga: e miatt üzzék el a centralistákat a folytonos bő szírtet mellől?

„Ezért hallja néhány nap óta a közönség a centralista szóvivők azon pokoli spectaculumanak zaját, mely nemcsak röpiratokban és vezércikkék- ben, hanem némely exminiszter salonjában is fel- hangzik. Kiáltják: a haza vesztélyben van, a dua- lismus ránk gyújtja a ház fedelét: jertek próbált hűségű mesterek, ragadjátok meg a feeskendő rü- d-jait és oltsátok a tüzet!

„Igaz, hogy senki sem látja a tüzet, de még a füstöt sem, a földel csendesen nyugszik a fala- kon: de az mindegy, a centralisták ordítanak: verjétek félre a harangokat, szivattyúzzátok a vi- zet, zárjátok el az utazát, hívjátok a policziát, do- boljátok össze a katonaságot. Sok ember elhiszi, hogy elvégre is bajnak kell lenni valahol. De ti vagytok azok, a kik nyugtalanogtok idezték elé, a hol nyugalom van: mert a sir nyugalmát óhajtaná- tok azon népek számára, kik jogaik elvesztése miatt keseregnek.

„Magyarország nyújtja felétek a 65-ösek mun- kálátát. Soha! így feleltek; inkább ezerszer a per- sonal-unio, mint az ily kiegyezkedés! De ez nem származik öszinte szívetekből. Igen, akarjátok a personal-uniót, de hozzá egy kis ostromállapotot is. — Próbavevára úr házában a legvalogatottabb cen- tralisták gyűltek egybe. Még egyszer tartottak ta- nácsot, mint lehetne a kormány rüdjá mellé jutni. Szerenésére ott volt Kaiserfeld, Wieser, Brestl és Mende s ezek örzötték meg a pártot attól, hogy magát valamely újabb nyilatkozattal csúfítá ne tegye.

„Ugyanis a párt néhány fanaticusa oly hatá- rozatot indítványozott, melynek ezúja lett volna a magyar kiegyezkedési műnek felforgatása. Miután ez nem sikerült, nem maradt egyéb hátra, mint- hogy a párt megtérve felajánlja szolgálatát a mostani miniszteriumnak is. És a példával a mul- teli leglármásabb vitéz Próbavevára úr ment előre, a ki elfogadta Beust úrtól az alsó-ausztriai Land- marschalságot.

Magyarország s a császári család.

A csehországi „Tagesbote” egy bécsi leve- lője beszél császári család tanácskozásáról, mely a magyar miniszterium kinevezésénél tartott, s melyben ő Felsége személyesen elnököl. A prágai lap tudósítása ezen tanácskozásról így szól:

„Azon eszme, hogy valahára Magyarorszá- gal létrejöjön a végleges kiegyezés, senkiben sem

talált melegebb rokonszenvre és tartalék gondolat nélkül támogatóra, mint éppen ő Felsége legma- gasabb személyében, a ki a legkomolyabban nyil- vánítja, hogy szándéka Magyarország irányában bi- zalommal és előzékenységgel viseltetni, s így rend- be hozni a birodalom ügyeit.

„Az uralkodó áradat főleg egy idősb Főher- czeg személyében talált ellenzésre. Ezen Főherczeg több ideig volt Magyarország katonai és polgári kormányzója. S utóbbi győzelmeiért fogva egy ün- nepelt nevet képvisel. Aggodalmait nem annyira közjogi, mint politikai természetűek voltak, s a leg- felsőbb családi értekezletben élénken kiemeltetett azon veszély lehetősége, mely Magyarországnak adandó concessiók, s különösen a miniszterium meg- adásából következhetne. Erre, gyöngébb vagy erő- sebb árnyalatban, hasonló nézetek nyilvánultak, a császári család két tagját kivéve, az ifjabb Főher- czegek részéről is. Következése ezen tanácskozá- soknak — referálja a „Tagesbote” levelezője teljes discretióval, de mint állítja teljes hitelességgel — az volt, hogy a miniszteri kinevezésekre vonatkozó, már elkészült okmányok aláírása elhalasztat- tott. Bizonyos az is, hogy ő Felsége, a ki a leg- élénkebben óhajta az alkotmányügyet rendbe hozni, sajnalatát fejezte ki, hogy a 65-ös bizottság mun- kálata, ezen, igen államférfiai és hazafias szellem- től átiteltettt mű, nem ezeltől három, négy évvel látott világot, a midőn ily rendezkedés Ausztria ál- lásának Németországban bizonyára gyakorlatiabb jelentőséget adott volna.

A prágai lap, mely ezeket közli, nem egy- szer a legfontosabb kérdések titkára nézve jölelte- sültnek bizonyította be magát.

A 65-ös bizottság tárgyalásai.

(Jan. 29-kén.)

(Folytatás az előzőből.)

Zsedényi Ede: En a dolog érdemére ész- revételt nem kívánok tenni, hanem csak az előadá- sok természetére nézve egy általános észrevételt akarék tenni, azt t. i., hogy azon urak, a kik, mint előttem szóló Nyáry Pál t. képviselőtársam — kik mindig az 1848-diki törvényeknek előleges, teljes helyreállítását követelik, figyelembe nem veszik, hogy éppen azon 1848-ki törvények által a mi állapotunk is némileg megváltozott, mert az említett törvények által megállapított parlamentis rendszernél behozatala után tagadni nem fogja senki, hogy azon politikai tényezőknek, melyek más tartományokban is a közös ügyek eldöntése által érdekelt vannak, befolyását többé nem mel- lőzhetjük, s ezt éppen az 1848-diki törvényekből is kell következtetni. — Hisz Magyarország szerve- zete mindig alkotmányos alapokra volt fektetve; de az előttem szóló nem fogja tagadni, hogy a régi, 1848. előtti alkotmányos magyar fogalom igen nagyon különbözik azon fogalomtól, melyet az 1848-diki törvények megállapítottak; a rejeztem 1848 ban több kétségtelen fejedelmi jogait meg- osztotta az országgyűléssel, így a reservált királyi jogokat, melyeket törvényesen bírt, átruházta az országgyűlés- és törvényhozásra. (Felkiáltások bal- ról: Tagadjuk!)

Tehát miután már most az 1848-ki törvények szerint a közös ügyre egy krajezart sem fordíthat az országgyűlésnek felajánlása s a miniszteriumnak ellenjegyzése nélkül, módot is kell szolgáltatni, hogy a közös ügyre a szükséges eszközöket alkot- mányos úton megkaphassák: kérdem — s ebben fekszik Deák Ferencz tagtársunk észrevételének ér- deme — hogy, miután megváltozott a közös véde- lem módja, sőt természete és az arra szükséges pénzeszközök megszerzése többé a fejedelm tel- jehatalmától nem függ: hogy lehet kizárni a többi alkotmányos tartományok befolyását? — Ez véle- ményem szerint nem csak azon jogokból követke- zik, melyekkel felruháztattak az osztrák örökös tar- tományok, de éppen a 48-diki törvények által meg- állapított parlamentis rendszer folytán megválto- zott politikai állásunkból.

Nyáry Pál: Ugy teszük, t. képviselő bá- rto hozzám intézvén a kérdést, (Zsedényi közbe- szól: általában.) csodálta, hogy nem látom át, mi- ként a királyi jogok az 1848-ki törvények által megcsorbitsattak, s azok a nemzetnek esvén nyere- ményül, és kárpótlást igényel. Valóban e kijelen- tése először gondolkodába ejtett, miután nem talál- tam egyetlen fejedelmi jogot is megcsorbitsva; de csakhamar észrevettem, hogy megcsorbitsának ta- lán azt tartja, hogy 1848. év után már ily jogok- nak is felelősség mellett kellene kezelniük, me- lyek azelőtt a nélkül voltak kezelve. Ha jól fogtam fel szavait, ez magyarázta annak, a min ő csodál- kozik. De ha ez így van, viszont engedje meg ne- kem, hogy én meg azon csodálkozzam, miként le- het az államháztartásba behozott felelősség elvnek alkalmazásáért a fejedelem részére árt követelni; miként lehet a felelősség eszméit — hogy úgy kö- lő, ily módon degradálni; miként lehet ezen kö- teltség teljesítéséért a fejedelem részére jogáldo- zatra a nemzetet felhívni? Nekem úgy tetszik, hogy a felelősséget compensatio gyanánt a neu- zet önállóságának csorbitsa kissé túlzott ár lenne. Így van-e a dolog valósággal nem tudom; ha té- vedtem, méltóztatnék felvilágosítani, mert külön- ben ha úgy van, a mint előadtam, nem hiszem, hogy azok, kiknek véleményét pártolta t. barátom, e pár- tólását elfogadják.

Tisza Kálmán: T. bizottság! En a mai hozzsura nyult vitát még hosszabbra nyújtani nem akarván, sem azokhoz nem szólok, a melyek igen fontos tárgyak bár különben, de nem szorosan ide vonatkozólag érintettek; sem arra nézve, hogy mennyiben szójáték az általam előadott nézet, ki nem terjeszkedem, mert ide vonatkozólag nézete- met tisztelt barátom Ghyecz Kálmán már elmon- dotta. En csak egyszerűen az 1848-diki évből fel- hozott példákra nézve vagyok bátor nyilatkozni. En magam is, a mennyire lehet, óhajtom tekintetbe venni az előzményeket, és habár tudom azt is, hogy

egy országgyűlésnek vagy miniszteriumnak sokkal megelőzőleg tett nyilatkozatait, s ebben bizonytal- egyet fogunk érteni, nem feltétlenül és mindörökre kötelezők, érzem mégis, hogy az 1848-diki magyar felelős miniszterium által tett nyilatkozatok minden- esetre nagy mértékben figyelembe veendők s meg- fontolandók.

A mi azon példákat illeti, a mennyiben hite- les adatokat bírtam magamnak szerezni, kijegyez- tem magamnak, mely jegyzetek történetesen nálam is vannak. Az igaz, hogy midőn gróf Batthyányi Lajos mint miniszterelnök, interpelláltott, mint igen tisztelt képviselőtársunk előad, azt mondta, hogy tartozunk a monarchiát védeni, ha annak ter- ritorialis épsége megtámadatik. Azonban az 1848. évi pesti magyar országgyűléskor a felirati vitában a miniszterium programjában — legalább azon adatok szerint, melyeket megszerezhettem — ez áll: a miniszterium azt mondta, hogy „azon, a pragmatica sanctionál fogva reánk háruló kötele- zettséget, miszerint ő Felségét külmeztámadások ellen védeni tartozunk, kétségbe vonni nem akarja.” Továbbá méltóztatnak sokan még emlékezni, hogy akkor e felett hosszas vita fejlődött ki, és ezen vi- ták folyamában a miniszterium maga megpótolta saját programját, mely megpótoló programban, melyben a miniszterium tiltakozván az ellen, mintha a fejedelmet az olasz szabadság elnyomásában akarná segíteni, azt mondja, hogy ő Felségének külmeztámadás elleni oltalmára a pragmatica sanctio értelmeiben igérkezik. Mindkét esetben tehát ő Fel- ségének oltalmáról van szó.

Csupán Zsedényi képviselőtársamnak egy pár szót. Azt mondja Zsedényi: azok, kik vele ellen- kező véleményben vannak, nem veszik figyelembe, hogy az 1848-diki törvények által, a melyek any- nyi új nyereeményeket nem adtak a nemzetnek, azon törvényekben ő Felsége oly jogait, a melye- ket azelőtt törvényesen bírt, megosztott a nemzettel — változott helyzetünk, és így a helyzet új rendszabályokat kíván. Először is azt felelem neki: mi azon törvé- nyeket igenis figyelembe vesszük; azon törvények ugyan új nyereeményeket nem adtak a nemzetnek, azon törvényekben ő Felsége oly jogait, a melye- ket azelőtt törvényesen bírt, nem osztott meg az országgal; hanem azon törvényekben az ország, természetesen ő Felsége beleegyezésével, azon jo- gait, a melyeket azelőtt az ország törvényesen bírt, hanem ő Felsége gyakorolt a törvények mellőzésé- vel, biztosította. Ez a különbség az én véleményem- ben az övétől az 1848 ki törvények felől. A mi a változott helyzetet illeti, azt mi is figyelembe ves- zük, de figyelembe vettük az 1848 diki törvények is, s ezek rendelkeznek azon esetekről, a melyek- ben közös érdekű tárgyak lesznek elintézendők és rendelkeznek a módról is. — A módról mostan szólni nem ezélem, én az egész tárgyhöz csak any- nyiban szóltam, a mennyiben a majd később elő- forduló delegatio elve itt van lefektetve, s a meny- nyiben az volt véleményem, hogy a harmadik pont az ötidikkal nem egyezik. Most a delegatoról szólni nem kívánok, majd a maga idejében; csupán eze- ket kívántam Zsedényi képviselőtársamnak felelni.

Elnök: Nincs senki szólásra feljegyezve; azért méltóztatassanak az ötidik pontra nézve hatá- rozni, elfogadják-e, vagy nem? (Maradjon! Több hang: Szavazzunk fölőtte!) Méltóztatassanak tehát fölkelni, a kik az indítványt elfogadják. (Megör- ténik.) Az ötidik pont megmarad.

Csengeri Antal: (olvassa a 6. és 7. §.) Maradjon. (Olvassa a 8. pontot. Zaj: elég lesz!)

Elnök: Méltóztatassanak megengedni, kény- telen vagyok itt kimondani, hogy a mint magam részéről hibának tartanám azt, hogy bárki keresz- tül akarék erőszakolni és siettetni ezen nagyfontos- ságú tárgyat, más részről azt gondolom, nem szá- bad szem elől tévesztetnünk, hogy az ország vár, hogy e tekintetben haladjunk és tartsuk meg leg- alább a rendes tárgyalási órákat.

Nyáry Pál: En csak azon okból voltam bá- tor a tárgyalás folytatása ellen felszólalni, mert nem tudhattam négy nappal ezelőtt, hogy ma or- szágos ülést lesz, és így delutánra egy bizottsági ülést hívtam össze, mely ma delután 4 órakor ösz- szeül. Reményilem, hogy ha mi 10 órakor kezdjük meg az ülést, és 2 óráig ülésezünk, ezt senki sem fogja arra magyarázhatni, hogy mi nem akarunk dolgozni, annyival inkább, mert az nem lehet, hogy itt legyünk 3 óráig, és négy órakor ismét ülésbe menjünk.

Deák Ferencz: En azt gondolom, hogy a golog magában ki fog egyenlíteni. A mint éppen Gorove képviselő úrtól hallottam, ő a 8-dik pontra nézve egy módosítást akar beadni, jó lesz tehát, ha ezen 8. pont felolvastatik, melyet aztán a t. bi- zottsági tagok maguknak leírnak és holnap tanács- kozunk felette.

Elnök: Méltóztatassék tehát megengedni, hogy a 8-dik pont is meg felolvastatik, miután módosi- tány van beadván. (Olvastatik a 8-dik pont.)

Gorove István: Tisztelt bizottság! A fel- olvasott szakasz igen általánosságban van tartva; a bizottság e jelen munkálataiban bizonyos általá- nos elveket akart kimondani, a későbbi részletezé- sek a legtöbb pontra nézve későbbi időkre akarta fentartani; de én azt gondolom, hogy a részletezés ezen pontra is szükséges lesz, ha tekintetbe ves- zük azon külügyi érintkezéseket, melyek tárgyai az internationalis viszonyoknak. Ezek közé tartoz- nak a szorosan vett diplomatikai tárgyakon felül mindazok, a melyek a külkereskedelemnek képi- seltetését illetik — jelesen a consulates; ide tartoz- nak még más némely tárgyak, a melyek az inter- nationalis viszonyoknak jelenlegi állapotából fejlőd- nek. A külügyi társához tartoznak azon szerződés- sek, melyek ezen viszonyoknak alakítására nézve szükségesek, ezek rendszeren az egyes miniszter által kezdeményeztetnek, de maguknak a szerződés-eknek megkötését és vezetését a külügyi miniszter eszközözi; másrészt szükségesnek tartanám, hogy mindamellett, hogy ezen szakaszban ezen ügyek közös vezetése ki van mondva, jelentessék az is világosan ki, hogy mindezen intézkedésekben a ma- gyar felelős miniszterium hazánk érdekeit kellőleg képviselje és támogassa. En azt hiszem, ily rész- letezés minden irányban csak megnagyatolást fog hatni, és ennél fogva bátorodom ezen szakaszt kö- vetkezőleg bővíteni:

„A pragmatica sanctionból folyó közös és együttes védelmek egyik eszköze a külügyek

ezészerű vezetése. E ezészerű vezetés közösséget igényel azon külügyekre nézve, melyek az ő Fel- sége uralkodása alatt álló összes országokat együtt illetik”, ide volna teendő ezen szerkezet: „ennél- fogva a birodalom diplomatikai s kereskedelmi kép- viseltetése a külföld irányában és a nemzetközi szerződések tekintetében felmerülő intézkedések a birodalom mindkét felének miniszteriumaival egyetértésben és azok beleegyezésével a közös kül- ügyi miniszter teendői közé tartoznak. A nemzet- küzi szerződések mindenik miniszterium saját törvényhozással közli. Ezen külügyek tehát” stb. a hogy a szerkezetben van.

Elnök: Holnap 10 órakor folytatjuk a tár- gyalásokat. Ülés vége 2 órakor.

KÜLFÖLD.

Poroszország terveiről Csehországra nézve, a „Politik” közli egy porosz királyi herczegnek 1860 ban tett nyilatkozatát, mely a császár és a porosz kormányzó herczeg Tepliczi találkozósa után tétetett. „Poroszország, így szólott, tartósan nem tarthatja fenn nagyhatalmi állását, ha területét je- lentékenyen naggyobbitania nem sikerül. Természe- tesen ezt másutt nem keresheti mint Németország- ban, hol Ausztria ellenzésére fog akadni, melynek német politikája mindaddig fenn fog tartatni, míg csak maga fennálland. Ez összecsapást Porosz- ország tartósan ki nem kerülheti, sőt kell, hogy ma- ga idézze azt elő. Annyi bizonyos, hogy mielőtt 10 év lefolyt, az ellentétek kiegyenlítették. Ausztria kell, hogy Németországban hátráljon s ebből új harc fog következni, melyben vagy Poroszország vagy Ausztria fog végkép elveszni. Utóbbi esetben Csehországgal mi fog történhetni? Földirati hely- zete, valamint lakói egyrészenek nemzetisége majd- nem elkerülhetlenül követelik, hogy Poroszország- hoz csatoltassék. Ez annál szükségesebb követ- kezmény, mert ez esetben nem maradhat el, hogy Porosz- és Oroszország ne rendezkedjenek a len- gyelországi tartományok iránt.”

FRANCIAORSZÁG. A „Köln. Ztg” írja Pá- risból: „Mindinkább bebizonyul, hogy Ausztria mellőztetett a combinationban, mely Francia- és Oroszország közt létrejött Törökország szétosztá- sának elnapoltatása tárgyában. Az osztrák-francia- orosz szövetség hire innen táviratoztatott több bécsi lapnak egyszerre, de úgy látszik, csak börzejáték rejlik melette. Talán reclame akar lenni Ausztria ujjon kibocsátott kölcsönének áremelése tekintetéből, ha ez államot úgy tekintik, mint a mely szövetség- esekre számíthat Párisban és Pétervárott. — Más- részt azt állítják, hogy az utolsó napokban Lon- donból váratlanul törökbarát nyilatkozatok érkeztek, melyek a követelendő engedmények mértékét le- szállítatni óhajtják. — „Politikai körökben azt be- szelnek, hogy a francia udvar lényegesen áz örö- met a flandriai grófnak egybekelésé felett a hohenzollerni herczegnővel. De lehet, hogy ezen hírek túloztatnak és még sokan osztják azon véleményt, miszerint a francia kormány jó viszonyban tőrök- szik maradni Poroszországgal. — Mons és Charleoi- ból írják, hogy ott a munkaszünet a kőszénbányák- ban ujbol megkezdődött. A munkások, kiknek díj- felemelés helyzetetett kilátásba, azt kiabálták, éljen a bekebelezés. A szászékek Franciaországban di- vattárgyaivá lesznek. Most az államtanács is csi- náltatott magának ilyes butort. — A francia fegy- vergyárak most havonként 50,000 Chassepotfegy- vert készítenek. 1868 évi február hó végeig 600,000 darab lesz készen.”

NÉMETORSZÁG. Berlin, febr. 16. A po- roz-szász katonai szerződés megállapított pontjai a következők: Drezda, július 1-ig kitrítettik; po- roz-s csapatok Lipsét, Bautzent és Königssteint tart- ják megszállva. A szász hadsereg a tizenkettedik szövetségi hadtestet fogja képezni, s az országban marad. A főparancsnokot a porosz király a szász- felterjesztés szerint fogja kinevezni. A parancsnokló tábornokot a szász király nevezi ki, a szövetségi hadsereg fővezérével egyetértőleg. A drezdai sán- czok meghagyatnak, de nem szaporítatnak.

MOLDOVA-OLÁHORSZÁG. A „Nat. Ztg” ér- testülése szerint „a fejedelem Moldvában utaztában a városok és falvak lakói által mindenütt leskeztül- ten fogadtatott. Ámbár a fejedelem minden ünne- pélyességet eltiltott, minden körülírköz helységek- ből összegyűlt a lakosság és éljenzeze üdvözölte őt. Bacán és Románban leglelkesebb volt a fo- gadás. Hölgyek virágokat hintettek elébe és Román városa fényesen kiválágta, nagy ünnepeit rendezt tiszteletére. A néptömeg fáklyákkal vonult vé- gig az utcákon és nem szűnt meg fejedelmét él- tetni. Épp oly fényes fogadtatásban részesült Jassy- ban, hol is Monroghéni, pénzügyer palotájában szállt meg. Minden helységben, melyen keresztül vonult, megemlékezett a szegényekről, a pedig fejedelmi- leg.” Ezen lelkesült fogadtatás igen nagy ellentét- ben van azon hírrel, mely Bukurestben kering, t. i. hogy az itteni rendőrség egy messze elágazott összeköttetésnek jött nyomába, mely a kormány megbuktatására tőr. Közhiedelem szerint, rövid időn véres összekocozzanás fog bekövetkezni a kormány hívei és ellenei közt. A miniszterelnök avval fog- lalkozik, hogy rendszabályokat hozzon létre, me- lyekkel a csendet erőlyesen fentartsa.”

GÖRÖGORSZÁG. A „Bösenhalle” nak írják: „Athénből és Konstantinápolyból Krétát illetőleg ellentmondó tudósítások érkeznek. A törökök a fel-

kelés elenyészését, a görögök tovább folyását állítják, és a nagyhatalmak kabinetjei, melyek konszultációk által bizonyára értesültek a tényállásról, hallgatnak. Különben azt hallani, s pedig több oldalról, hogy még e tavasszal fog a keleti kérdés szünyegre kerülni. Azt tartják, hogy a fölkelés jele Belgrádból fog kiindulni, ha a porta jóakarattal nem engedi át a szerb várakat, mi egyértelmű fenyegetés jogáról való lemondásával.

OROSZORSZÁG. A „Börsenhalle“-nek írják: „Már lesz belőle valami“ — szokták itt mondani a keleti kérdésre, mióta az államkancellár herceg válaszában, melyet Ali pasa köriratára adott, igen óvatos hangja közmondású dolog lett. „Mintán tudjuk, hogy a dolgok már annyira fejlődtek, miképp a keleti kérdésnek határozott fordulatot adhatnak, semmit sem előzünk meg — tudósításunkkal. Oroszország már nem áll egyedül a keleti kérdés ellenében. Kormányok és népek érdekelvük a török kormány alatt levő keresztény népek sorsa iránt. Kandaból érkező görög tudósítások biznak abban, hogy Koroneos, Zimbrakács, Wisantios és Weludan folytatni képesek a csatát a törökök ellen, dacára az éhségnek és hidegnek, melylyel küzdeniük kell, függetlenségük kiváráért. A porta kísérlete, miszerint Kandában Server Effendi által egy bizottságba a kerületi képviselőket egybe akarta hívni, hogy valamely új szervezeti tervet készítsenek, nem más, mint egy színpadon Európa elvakítása végett; és azon tudósítás, hogy Konstantinápolyban némely görög követek azon nyilatkozatot tették volna, mintha óhajtanának török uralom alatt maradni — koholmány. Idáig egy spakiai sem hódolt Ciridanin kívül, ki esküdt ellensége a szabadságnak és a török párt vezére. — Másrészt világos, hogy Törökország bomlásnak indul, mert bajait azzal kezdi orvosolni, hogy tisztviselőitől s katonáitól vonja meg a fizetést pénzügyi rendezése végett. E két elem az, mely idáig a benső szétbomlást akadályozta. Ezeknek út most fejére a kormány, a válság pillanataiban. Ezekből vonja meg, a kellő fatalkenyeret, — hogy gyorsítsa a válság kifejlődését.“

KÜLÖNFÉLÉK.

© Ö Felsége, az országgyűlés f. hó 18-iki ülésében felolvastott k. kir. leiratában, az alkotmány restitúcióját kimondván s gr. Andrássy a felelős magyar miniszterium alkotásával ünneplésen megbízván, egy hisztszók, erről szóló multikori táviratunk az ürvendetes nagy esemény lényegét teljesen magában foglalja. Igen természetes, hogy a magyar király magas uralkodói legszebb tiszte az alkotmányt védni, s ezt királyaink nem ígért, hanem kötelezettség gyanánt rendesen esküvel pecsételték meg a multikori (jásu a koronázási diplomákat.) A restitúcio in integrum fogalmának pedig szabatos felfogása mellett alig szükséges mondani, hogy a külföldi udvari cancellaria tovább fenállásáról szó se lehetett többé, mielőtt Ö Felsége a magyar alkotmányt restituálta s a törvényes miniszterium megalkotását elrendelte. S ebben találjuk magyarizát annak, miszerint ezen logikailag következő alsóbbrendű részletek távirati közlése fölöslegesnek találtattott ott, a honnan telegramjainkat szoktuk kapni.

— Budapest 16-kán ünnepelet. A mint a kir. leirat köz tudomásra jutott, mindenütt feltűntek a nemzeti zászlók. Este nagyszerű világítás. Az egyetem teréről 8 órákor faklyásmenet ment előbb a Deák-kör helyiségehez, hol Deákot zajoson elvették, innen a mind növekedő menet Andrássyval tiszteletgett. — Ugyanez este Andrássy Ö Felségétől táviratot kapott, melyben örömet fejezi ki a leirat lelkesült fogadása felet.

— A miniszterek 15-kén Andrássyval 2 órai értekezletet tartottak, innen Deák Ferenczhez menve, folytatták tanácskozáikat. Este a párt helyiségén mutatta be magát Andrássy. Beszédében kiemelte, hogy ő és társai a nagy felelősséggel járó feladatot azon reménnyel vállalták, hogy pártjuk által támogatva lesznek; ígértek, hogy mindent megtesznek, hogy az alkotmányt a nemzetnek sértetlenül adhassák át. Mire Deák válaszolt hosszabb beszédben, mely egyike remekbe szonoklatainak, melyben gyönyörűen festé a küzdelmet, mit Magyarország alkotmányának visszaszerzésére folytatott, s melyet most győzelem koszorúzat. Beszéde

végeztével Andrássy Deákhoz sietett, s mesterét és barátját megcsókolá.

— Andrássy Gyula grófhoz, mint magyar miniszterelnökhöz, az első üdvözlő távirat Ghyka János oláhországi miniszterelnöktől érkezett.

— A Lajthán tuli landtagok f. hó 18-án nyitlak meg. A császári kormány közleménye olvasatott fel, miszerint a magyarországi kiegyenlítés bevégezt tényné válván, s a magyar miniszterium megadatván, a rendkívüli reichsrath fölszemes, e helyett összehívattik mart. 18-ra az alkotmányos reichsrath, melynek a magyarországi kiegyezkedés tekintetéből szükséges módosítások kormányi javaslat gyanánt fognak jóváhagyás végett előterjesztetni.

— Gróf Andrássy miniszterelnök a hétfői esti vonattal Bécsbe utazott.

— Pest város hatósága hálafelelőtet határozott Ö Felségéhez a magyar alkotmányt helyreállító kir. leirat folytán.

© A városi hatóság következő falragasza tudatá tegnap az örömyilatkozatok betitlása iránti előbbi rendelet visszavonását: „Ö cs. és apostoli kir. Felségének, legkegyelmesebb királyunknak folyó hó 17-ről költ legmagasabb elhatározásánál fogva a magyar felelős miniszterium megadott és gr. Andrássy Gyula miniszterelnökké kinevezetett. Ezen minden hazafi keblét teljes örömmel illető esemény ültetéből és miután a közbiztáshoz képest tett kérésünkre a k. kormányzéki nmltgn Elnökség kijelenteni méltóztatott: miszerint a hivatalos értesítés is már bekövetkezvén, ezennel semmi sem áll utjába annak: hogy a városi hatóság által ismert közérzülthez képest örömyilvinitásait nemzeti zászlók kitűzésével és a mai napon tartandó világítással fejezhesse ki. Erről a városi lakosság örömmel értesítettik, és egyszersmind teljes reményt táplál e városi hatóság arra nézve, hogy az esemény nagyszerűségétől áthatva, mindenki teljes figyelmet és igyekezetet fog arra fordítani, hogy az alkotmányt üdvözöl s egyszersmind az Ö Felsége iránti legmélyebb hálát kifejező örömyünep megfelelő rend- és magatartással és így önként, minden kényszer mellőzésével és a fennebb kijelölt határok között foljon le. Kolozsvár sz. k. város köz-igazgatási tanácsának 1867 február 19-én tartott üléséből. Wendler, főbíró, Elekcs, jegyző.“ Az örömyünepet aztán zászlók kitűzése és fényes világítás által a legszebb renddel ültük meg.

— A szláv követek megtarták értekezletüket az „Oesterr. Hof“ czimű bécsi vendéglőben. Mintegy 25-en voltak jelen, többnyire olyanok, a kik helyeselték a sistrozást, s a rendkívüli Reichsrathba készek voltak elmenni. A „Presse“ előszámlálván a jelenvölakat, úgy látjuk, hogy a magyarországiak, kikről korábban szó volt, mint Mileics és Stratimirovics, nem jelentek meg. A conferentia elnöke Salu herceg volt. A tanácskozás reggel 10 óráról déltán 4-ig tartott. Mondják, hogy a jelenvölök között teljes egyetértés uralkodott. Tudnillik, folytonos és szakadatlan loyaltás a dynastia irányában, de kemény oppositio a kormány ellen. Hogy mit határoztak a Reichsrathba megjelenésről, vagy elmara dásról, nem jutott tudomásra, mert az értekezlet tagjai nagyon hallgatnak. Úgy látszik, bizonyos föltelekek mellett még sem maradnak el a Rachsrathból; főképp miután remlik, hogy ott az övek lesz a többség. Ez esetben Beust ur bizalmatlansági votumra lehet elkészítve.

— Magyarország a párisi kiállításon nagyon is ignorálva lesz, mert, mint a „Hon“ párisi levelezője írja, a roppant épületben, mely a londonit is nagyszerűségben felülmúlja, hiába kereste a magyarországi pavillont, végre megtalálta az osztrákban, de mindenütt csak e felírás: „Autriche“ s a termék is fekete-sárga diszítéssel; szomorú, de való, jegyzi meg a levelező.

© Izidóra újabb munkájára, mely napló- és eszme-türedékeit, regéit stb. foglalja magában, az előfizetők, a mostani politikai kedélyhullámzás közepette is, várakozáson feljül szép számmal gyűlnek. Annival inkább örömyünkent nyilvánítjuk e felett, mivel szép szellemű kiadványát — utólagosan elárulhatjuk már — oly feltétellel rendelte, hogy a jövedelmet nemes közczélra szentelje. A munka, mely a kötetlen nyelven nyilatkozó költészet igen vonzó virágfüzérét nyújtandja, márczius végén fog díszes kiadásban Pesten megjelenni. Miután az előfizetési határidő éppen most eltelt, kéretnek a gyűjtők az ívek mielőbbi beküldésére.

— A jeles, a nagy reményű Zilahy Imre nines többé, a 22 éves fiatal író tüdővész áldozata lett, a haza nagy kárára. Temetése 19-kén tartott, midőn Szász Károly tartott búcsu-beszédet. Béke hamvaiba.

— B e k ü l d e t e t t szerkesztőségünkhez: „Mnemikai (emletani) mondatok a hunok és a magyarok történelméből vagy is korrendi évszámok Magyarország és Erdély vezérei, királyai, fejedelmek, s egyéb nevezetes eseményekről“, írta Roidle József cs. kir. államszámvevőszéki tisztt. Ára 40 kr oszt. é. Nagy-Szeben. 1866. A gör. keleti érseki nyomdában.

— Folyó hó 18-án tartott meg a Redout termében a harmadik és e farsangon az utolsó „Ifjusági táncvígáalom.“ Ez egyike volt a farsang legkedélyesebb és legszebb báljainak, szép válogatott közönség gyűlt egybe, s a mulatozást hazafias lelkesedésre emelte azon körülmény, hogy éjjel tájat két Pestről érkezett táviratgyöny olvastatt fel, melyek egyike gr. Andrássy magyar miniszterelnökké való kineveztetését, a másik a magyar alkotmánynak teljes visszaállítását rendelő királyi leirat felolvasását tudatta, mely hirt a közönség hosszasan tartó éljenzéssel fogadott és megzendült a „Rákóczi induló“, a magyar alkotmányos szabadságnak ezen hagyományos szent dallama, mire csakhamar nemzeti zászlók tűnédeztek elő a karzaton, a terem főhelyén csakhamar fel volt függesztve zászlók és koszorúk közé foglalt életnagyságu (olajfestésű) képe Deák Ferencznek. Minden kebelben öröm és lelkesülés támadott, mi az étermekben hazafias pohárköszöntésekben, a tánczó közönségnél vígan és kedvtelve lejött „csárdások“-ban nyilvánult, s ez alkalommal nem sirva, hanem vígan vigadt a magyar. Mire reggel szétoszlott a bál, mint nemzeti lobogók tűnédeztek elő, s nemsokára mint varázsütsére minden háznál ki volt tűzve az, s Kolozsvár örömyteljesen ébredett fel e napon — tegyük hozzá — annyi örömytelen nap után.

— Nemzeti színház. Pénteken, február 15-kén adatott itt először Skherigán R. Füst Gy. által fordított „Vetélytársak“ czimű vigjátéka, mely az összevágó előadás mellett is egy silány belérték nélküli bohozat, s reméljük, hogy ezen első színrehozatala utolsó is lesz nálunk.

Szombaton, február 16-kán Nagyné Huber Ida jutalomjátékául „Mártha“ adatott sikerülten. A színház telve volt, s midőn kedvelt énekesünk kilépett, tapsvihar fogadta, a szinpadra koszorú repült, a közönség közé pedig költemények szórattak a karzatról. Nagyné mindég szépen és művésziileg szokott játszani, kiválóan szép alakítási tehetsége, jól iskolázott és kellemes hangja a szívhez szól, de ezen előadás alatt, s főként az egyszerűségében oly szép és magasztos „Árva rózsá“ dallamban valójában megható és elragadó volt. Fekete is ez este kitűnő szépen énekelt. Ezen fiatal művésztűnknek kétségtelenül gyönyörű és erőteljes hangja van, s szorgalom és tanulmányát bizonyosan jeles énekessé növi ki magát; de még sok tanulni valója van, mozdulatai nélkülözök a plastikai kerekedséget, hangját nem tudja szabályozni, mindég oly erőteljesen énekel, hogy hol batást kellene előidézni, ott hiányzik a fokozat, s néha kellemes csengő hangját fűlsértő orrhangokkal váltja fel. Mindezek oly hibák, melyeket idővel és tanulmánnyal bizonyonnyal el fog hagyni, s az ének szép adományát azon ritka szép tenor hangot, melylyel bír, kellőképp fogja érvényesíthetni, s ezt reméljük azért is, mert már e rövid színházi idény alatt is Feketenél nagy előhaladást tapasztalhattunk. Weisz Johanna is ez este igen szépen énekelt, szóval, ezen előadás nagyon összevágó és sikerült volt.

51. 1867.—Tan. eln.

A „K. Közlöny“ t. szerkesztőségének. A másolatban mellékelt m. rendeletben megadott engedély következtében nyilváníthatván tegnap közönségünk, ugy mint kívánta, a felelős magyar miniszterium megadása iránti hála teljes örömyét, van szerencsém felkérni a t. szerkesztőséget, sziveskedjék azt becses lapjába ígtni, s utána megemlíteni azt is, miszerint a kir. kormányzék nmlgu Elnöke nekem ma reggel kinyilatkoztatta s az illetékel tudatni kívánta, miszerint a tegnapi ünneplé lefolyása iránt teljes elismeréssel levén, az az alatt megjelent néptömegeknek minden te-

kintethen méltánylandó magatartását, e város méltelt polgárai és lakosai üdvös és czélszerű befolyásának tulajdonítja.

Kolozsvárt, febr. 20-kán, 1867.

Wendler, főbíró.

A mellékelt rendelet így szól:

771. eln.—1867.

Mintán hivatalos értesítést vettem arról, hogy Ö Felsége idei február hó 17-kéről legfelsőbb elhatározásával a felelős magyar miniszterium megalkotását legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, folyó hó 19-kén 50 eln. szám alatt kelt folyamodás következtében ezennel tudatom, hogy az ezen uralkodói tény ültetéből örömyelmeknek a ns. hatóság területén nyilvánulása ellen akadály nem létezik.

Kolozsvárt, febr. 19-kén, 1867.

A kir. fő kormányzék elnöke

Crenneville, m. p.

UJ POSTA.

— Sz.-Pétervár, febr. 17. A „Nordische Post“ az orosz bécsi követ Stackelberg gr. és Beust br. miniszter közt folyt értekezést illetőleg megjegyzi: Ha ezen értekezés valóban megtörtént, ez nines ellenmondásban az orosz diplomatiának elvi viszonyaival a keleti kérdést illetőleg.

— Madrid, febr. 16. A főkapitány egy rendelete a titkos iratok szerkesztőit, a nyomdászokat, ugy szintén azon töképenzesekeket, kik erre pénzt szolgáltatnak, halálos büntetésnek veti alá.

— Florenz, febr. 16. Az új miniszterium megalakult. Ricasoli miniszterelnök és belügyminiszter; Visconti-Venosta külügyi, Depretis pénzügyi, Devicenzi közmunka, Biancheri tengerészeti, Correnti oktatásügyi, Cugia hadügyi miniszter. Mari valószínűleg az igazságügyi tárczát veszi át.

— New-York, febr. 6. Az elnök, a kabinet tagjai és a különböző déli államok kormányzói egy új átalakítási tervet tárgyaltak, mely a nemzeti adósság sértetlenségét és a forradalmi adósság el nem ösmérését foglalja magában. Grant tábornok egy közgyűlést hívott egybe Washingtonba, hogy a Dél katonai helyzete fölött tanácskozzanak.

Távirati tudósítás a bécsi börszéről.

Február 20-n: 5%. Nemzeti kölesön 100 frt. 71.90. 5%. Metalliques 100 frt. 61.80. Kamat 64.—. Bank-részvény 764.—. Hitelintézetű részvény 200 forint 191.—. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/2, kr 127.30. —. Ezüst 126.—. Cs. kir. arany 6.—. 1860. kölesön 90.20.

Február 16-n: Földtehermentesi kötvény magyarországi 73.—. Erdélyi 70.50.

T. és telelős szerkesztő BOZSA DÁNIEL.

Nyilttér.*)

Midőn Csernel Antal úr a „Kolozsvári Közlöny“ idei február 9-kén megjelent 18-dik számában, egy Lászlófi Bogdán úr által ellenem indított 200 forintos váltóperbeli ügyet nyilvánosan szelöztetett, melynek eldöntése egyébiránt nem a közvélemény, hanem az illetékes bíróság elé tartozik, s tehát peres és nem becsületbeli kérdést tárgyz, sőt többé nem is Csernel urat, hanem, forgatmányos és váltótulajdonos Lederer József urat érdeklí; midőn továbbá jellemítisztagomát és feddhetlen becsületességemet homályos kételyben kívánja a nyilvánosság elé terjeszteni, nemesak gyávaságának és korlátoltságának adta tanubizonyoságát, hanem egyuttal a hazugság álcája alatt és illetéketlenül intézett ellenem támadást; mer, 1-ör jöllehet 1865-ben 200 forintos váltót fogadtatott el velem; de erre nem 200, hanem csak 160 forintot adott át; továbbá: 2-szor a nőmnek tulajdonított esküvelí vallomás, mely által állítólag vagyontalan-nak nyilvánítottam volna, merő hazugság és légből kapott koholmány, s valamint ez, ugy jellemre vont következtetése, melynek nyilvánosság előtti leleplezésével irányomban erkölcsi nyomást és támadást intézett: becsületbeli megsértést képeznek. Ezennel tehát tudtára adom Csernel Antal úrnak, hogy mai napon ellene a bünyádi jelentést Dézs városa tks. törvényszékéhez benyújtottam s az annak idejében hozandó ítéletet e rovatban köz tudomásra hozandom.

Dézs, febr. 13 kán, 1867.

Galgóczy Antal, megyei ígató.

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

(73) (2—3) Csőd hirdetés.

A csiktusnádi (alvég.) fürdő társulat 1867-ik évi fürdő idényre azaz június, július és augusztusra az ottan fölláított

orvosi állomásra pályát hirdet. Ezen állomás havankénti 50 frt díj és szabad szállással van öszvekötvé. A megnyerni kívánók folkéretnek kérvényeiket az orvostudori bizonyítvánnyal ellátva, ez év **április 15-ig** a bizottmány elnöke mélt. gróf Mikes Benedek urnak a kovásznai postán Zabolára beküldeni. A fürdő társulat bizottmánya.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt. Harmath Józsefnél Tordán, Wittich Józsefnél Marosvásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön, Vokál Jánosnál Nagyenyeden, Sindel Károlynál Brassóban, Wagner Józsefnél Károlyfejvárt kapható:

Lelkipásztori gondviseléstán.

Lelkipásztori Theologia, Theologia v. Cura Pastoralis. Papnövendékek és lelkészek számára írta Garda József, ker. erkölcs tanár és gyakorlati theologia r. tanára a nagyenyedi ref. tanodában. Ára 1 frt o. é.

A szabadságról.

Írta Mill Stuart János. Fordította, s az előszót írta Kállay Béni. Ára 2 frt.

Egy képviselő napló-jegyzetei.

III. füzet. 1866. Május — Decemb. Ára 1 frt 10 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda bettível (Bel-farkasutca 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Mészáros Lázár élettörténete, külföldi levelezései és emlékiratai.

5-dik füzet. Ára 1 frt 40 kr.

(75)

NURIDSÁN TESTVÉREK Kolozsvárt

ajánlják magukat, az erd. kir. földtehermentesítési alapigazgatóság által utalványozott **urbéri és tizedkárptóási öszvegeket**, a t. cz. birtokos vételjogosult uraktól a bécsi tőzsde árfolyamon 1/2 %-al alább az utalványi rendelet kezbesítése mellett készpénzben kifizetni, mi által a N. Szebenbe kellető utazási költség és fáradság megkíméltetik.

LAKÁSUK: Kolozsvárt: nagypiacz főtér Szathmári háznál.

(1—10)

Mai számunkhoz félv melléklet van csatolva.